

GEOPOLITIKA

Taylor, P. J. (1993) Geopolitical world orders. In Taylor, P. J. (ed.) Political geography of the twentieth century. A global analysis. Belhaven, London, str. 31-61.

Text byl velmi přehledným shrnutím Geopolitiky 20. století. Seznámil jak s historií této vědní disciplíny, tak i s událostmi, které hrály zásadní roli ve vývoji minulého století. Osobně se domnívám, že se dá uvažovat, že nějaká země má výhodnější polohu třeba z hlediska vhodnosti rozmístění vojenské síly, ale nedomnívám se, že některé země jsou v současné době předurčeny polohou pro vůdčí úlohu ve světě. Naopak v historii si myslím, byla poloha, ale i další faktory, jako geomorfologie území, jeho klima, ... mnohem důležitější, a významně ovlivňovaly vývoj jednotlivých národů. Je jen poloviční pravdou, že politická síla každého státu je zcela odvislá od jeho ekonomické situace, což nám ukazuje i současná situace, nicméně některé státy z ní velmi těžší. Souhlasím, že po druhé světové válce se USA stala hlavním ekonomickým vítězem (jak bylo prezentováno i na přednášce), který tak utužil a nadále rozšiřoval (rozšiřuje) své velmocenské postavení.

Článek J. Taylora velmi vyrovnaně zhodnocuje geopolitickou situaci, která se vyvinula po Britském následnictví. Je zde zjevné, že každá země sleduje především osobní zájem, i když navenek se prezentuje v ušlechtlejších barvách - např. boj proti bezpráví, za lidská práva atd. Tohoto jsme byli svědky např. v posledním velkém konfliktu - ve válce v Iráku, kdy ve jménu zajištění bezpečnosti okolních zemí (údajné vlastnictví chemických zbraní Saddámem Hussainem) a osvobození země od diktátora byl Irák napaden americkými vojáky. Přitom i zde lze vysledovat osobní zájmy USA - tato země je bohatá na ropu, US-army má obrovské zásoby munice a zbraní, což omezuje další rozvoj zbrojařského průmyslu v USA, atd.

Na geopolitické uspořádání světa existuje tolik názorů, kolik je odborníků zabývajících se touto tematikou. Každý názor je ovlivněn jinou národností, jinými kontexty i jinou specializací. Bylo by poněkud schizofrenní předpokládat, že za každou velkou věcí je spiknutí jakési imaginární elity. Textu chybí zmínka o tzv. supervelmoci, o termínu, který nahradil éru bipolarity. Proto bych za domnělou imaginární elitu doplnila termín supervelmoci, již je USA. Hybnou silou k celosvětovým událostem jsou pak především kurzy dolaru, cena za barel ropy, prezidentské volby atd. Stačí pozorovat kurz dolaru před 11. září 2001, povšimnout si nakupovací mánie a dále sledovat vývoj kurzu po „dvojcitech“. Klíčové je sledovat mediální agendu v tisku i v televizi. 11. hlásí „Attack in America“, druhý den „America at War“, třetí den přichází nastolení ontologického bezpečí v podobě George W. Bushe. (podobně lze analyzovat aféru Watergate či případ Cennedyho a dalších). Teamy tzv. spindoktors denně pracují na cenzurách a selekcích jednotlivých tiskových zpráv. Hrají velkou šachovou partii, ve které jsou běžní lidé pěšáci bohužel s masovým právem veta. (Stále aktuální je např. fikce Bin Ladina, i běžní lidé začínají pomalu odhalovat, že se nejedná o skutečnou fyzickou postavu, ale o jakýsi dokonalý obraz mediální konstrukce reality.)

Text nabízí slušný exkurz do historie politického uspořádání světa a válečných konfliktů. Je obrazem doby, kdy moc v rukou znamenala mít možnost ovládnout svět. Ekonomická vyspělost dovolovala ničit a měnit dle vlastní vůle. Skrze dějiny moci a změn ideologického klimatu přechází k otázce jak to bude dál s tím našim světem. Pozornost obrací k třetímu světu a islámským zemím. Zde je totiž ještě co přerozdělovat. Prostředky zůstávají mnohdy stejné, ale zájmy jsou již jiné. Analytický pohled v této problematice selhává, nikdo totiž, ani vzhledem k dějinným procesům neví jaký bude příští svět. Bude bez válek? Doufám, že ano.

Připadá mi, že autor pořád vychází z předpokladu, že cílem každého státu je získat moc a co největší vliv na ostatní. A v návaznosti na to, že globální politiku a řád světa ovládá ten, kdo je nejrozpínavější, umí nejjobratněji střídat spojence a dokáže vytvořit stabilní uspořádání, ve kterém je ovšem on ten nejhlavnější a nejmocnější. Opravdu fungují všechny státy takhle? Co třeba Austrálie? To je celý kontinent! Autor se o něm ale prakticky vůbec nezmiňuje, zřejmě proto, že se dostatečně nesnaží ovládat jiné a mocensky neexpanduje. Přitom se podle mě podílí na utváření řádu světa stejně jako ostatní velké státy. Dokonce podle mě daleko sympatičtější způsobem – tím, že se nesnaží za každou cenu ovládat co největší prostor. Otázka globální politiky podle mě nezní, kdo bude příštím nepřítelem koho, i když je to v současnosti formulováno méně tvrdě a mluví se o „protipólech“, „vyrovnávacích silách“ apod. Otázkou je, jak omezit vliv těch, kteří chtějí získat moc na úkor ostatních (i když třeba nepřímo a velmi sofistikovaně) a jak vytvořit stabilní systém světového uspořádání bez válečných konfliktů.

Článek nelze z hlediska srozumitelnosti, jasnosti a logičnosti nic vytknout. Co se týče opětovného nového rozdělení světa, viděla bych jej však možná poněkud jinak. Buď bude na jedné straně Čína a Rusko a na druhé USA, nebo se k prvním dvěma přidá ještě Z Evropa (zdá se mi totiž, že již nyní probíhá mezi USA a EU jakási forma „studené války“, přestože navenek většinou působí jako spojenci) a nebo dojde k rozdělení islámský kontra křesťanský svět (zjednodušeně řečeno), z čehož pak bude těžit zejména Čína. Co se týče této posledně zmíněné možnosti, vidím zde i riziko ozbrojeného konfliktu a nejen rozdělení na bázi studené války.

A ještě dodatek k národním zájmům. Nemyslím si, že by byly natolik stabilní, jak o tom hovoří autor. Podle mě je třeba přikládat mnohem větší váhu tomu, jak zrovna vypadá „domácí“ politická scéna. Je-li např. národním zájmem spokojený život občanů, z hlediska socialismu či kapitalismu mluvíme vždy o něčem jiném – a to i co se zahraniční politiky týče!

Myslím si, že otázka geopolitiky je velmi složitý a spletitý problém, do kterého nelze někdy zcela úplně nahlédnout. Spousta věcí se odehrávala a odehrává pod pokličkou různých jednání, tajných schůzek, kde velkou roli měli i tajné služby. Ovládání jiných zemí bylo vždy lákavou představou pro velké státy jakými byly Velká Británie, Francie, USA nebo Rusko, ve které hrála vždy nejdůležitější roli ekonomika. Kolonie v minulosti byly vždy především zdrojem surovin a levné pracovní síly pro koloniální mocnosti a zároveň odbytíštěm pro jejich výrobky a pochopitelně, že se jim žádná mocnost nechtěla vzdát jen tak. Boj o politickou, ekonomickou, ale i koloniální moc se tak stal hlavním bojem ve 20. století. V současnosti ovšem nabývá na síle i radikální terorismus a je to možná právě on, který v současnosti nejvíce hýbe světem.

Geopolitické uspořádání ve světě je velice složitá problematika, ve které hrají velkou roli tajné dohody nejsilnějších států, důkazem toho může být II. světová válka a schůzky tzv. Velké trojky, které de facto určily poválečné uspořádání světa. V novověké historii vždy existoval stav, kdy proti sobě stály dva státy, či dvě síly, které ovlivňovaly světové uspořádání, ať již to byla Anglie x Francie, Anglie x Německo, či v neposlední řadě SSSR x USA. Současný stav od roku 1991 takovou situaci nezná a bylo o něm napsáno mnoho zajímavých publikací, jmenujme alespoň 2 nejzásadnější Konec dějin od Francise Fukuyamy, či Střet civilizací od Samuela Huntingtona. Přikloní se stav po 11. září 2001 k některému z těchto autorů a dá jim za pravdu?

Tedy: s autorovým názorem, že pro udržení světového *pořádku* je alespoň ve střednědobém výhledu potřeba stabilita, se nedá než souhlasit. Pokud bych svůj souhlas měl podpořit načrtnutím paralely myslím,

že jedna je více než výstižná. Pokud tento *geopolitický „živý organismus“* vztáhneme a porovnáme například s takovým *ekosystémem*, vybaví se nám nejedna, ne nahodilá, podobnost.

Tak například v obou platí, že vztahy uvnitř těchto systémů jsou utvářeny jak horizontálními, tak vertikálními vazbami. Zároveň platí, že v obou „živých systémech“ se uplatňuje autoregulační schopnost usilující o nezbytně nutné ekvilibrium pro udržení takového systému.

Pokud bych měl být ještě konkrétnější a troufalejší, je zde neobyčejně silný předpoklad, že dobrou paralelou, coby živý organismus, bych mohl být já sám. Má životospráva, a tedy jakýsi můj *vnitřní světový řád* (geopolitical world order), doznala v posledním několika letech na vysoké škole velkých otřesů, tedy jsem ve stádiu *přechodu* (transition stage), jakéhosi přerodu z čehosi do čehosi jiného, ze kterého doufám v brzké době vykrytalizuje nový *pořádek* (order) – stabilita v podobě zodpovědnosti za svůj život a dožití se vysokého, bohem požehnaného věku, tedy díky *politické linii* (geopolitical code) přinejmenším pravidelné a výživné stravy a dostačujícího spánku.

Přistoupím-li ovšem nyní poprvé k celé otázce vážně a důstojným způsobem, chci se vyjádřit v tom smyslu, že článek mi poskytl nový úhel pohledu. Skryté vazby a „tahání za nitky“, které jsou nezasvěcenému oku ne-politologa ukryty, na úrovni globální politiky, mají bezpochyby svou důležitost.

Otázkou pro mne zůstane, zda prostředí, které je založeno na utlačování jednoho individua individuem druhým, na základě vztahu nadřazenosti a podřízenosti, je jediným možným. Demokratizace světa coby věc vnášející do problémů tak složité věci jako je globální politika nemálo problémů, jak si uvědomoval např. Churchill (viz. Článek), a cesta kooperace spíše než konkurence zůstanou pro mne velkou a svůdnou neznámou. Bylo by teď (vzhledem k tomu, co jsem uvažoval nahoře) pravděpodobně poměrně pokrytecké zvolit tento idealistický přístup a zpochybnit pravdivost a funkčnost onoho „přirozeného“, který se zde utvářel krok po krůčku v průběhu celé Evoluce, tj. darwinistický přístup dominance a „přežití silnějších živočišných druhů na úkor slabších,“ na principu konkurence. Na druhou stranu jedině kritický přístup a skepse vůči věcem kolem vždy vedli k vývoji a ke změně kupředu, k posunutí horizontu lidského vědění a osobní zkušenosti, ovšem v jistých ohledech a situacích by podle mne člověk proti přírodním zákonům jít neměl.

Co se týká otázky, kterou autor vyslovil ke konci článku ohledně přechodu a současném utváření nového světového řádu, je podle mne více než jindy jindy v historii vše otevřené. Starý svět plný jak geografických, tak sociálních a kulturních bariér je dnes více méně „překonán.“ Globalizovaný svět nabízí nejedno řešení a možný vývoj. O tom v co se náš svět přetvoří rozhodne doufejme již blízká budoucnost. Orwelův svět noční můry v podobě „tradičních“ aliancí udržujících status quo v abstraktním světovém řádu permanentí války? Starý dobrý izolacionistický model dvou světových supermocností jaký známe z dob Studené války? Ať už jakkoliv, důležité je, aby se svět znovu stal více transparentním, aby se světová politika a zní pramenící řád odvíjely podle zřejmých linií.

Nikdy jsem nepřemýšlela nad otázkou, zda se světové uspořádání může pohybovat v rámci určitých cyklů, periodicky a zda má tudíž nějaký vnitřní řád. O Studené válce jsem nevěděla žádné bližší údaje, že šlo vlastně o zchladnutí mezinárodních vztahů, kdy oba dva tábory

chápaly (ovšem každý po svém) studenou válku jako krok k revoluci k vytvoření nové civilizace (a neváhaly svoje názory podpořit vývojem nukleárních zbraní).

V samotném článku mne nejvíce zaujal závěr. Autorův pohled na věc zcela ignoruje problém ekonomické globalizace – narůstající moc nadnárodních korporací a institucí, které mohou v budoucím politicko-ekonomickém uspořádání světa sehrát značnou roli. Poukazuje sice na nesoulad mezi politickým a ekonomickým procesem, ale zároveň odkazuje, že to není nic nového, neboť podobná situace nastala již ke konci devatenáctého století. Já se domnívám, že situace je podobná jen zdánlivě. Ve skutečnosti zde existuje jasný rozdíl. Na rozdíl od 19. století, dnes obchodní společnosti s radostí odkládají svoji národní příslušnost či odpovědnost. Staly se do značné míry nezávislémi na konkrétních národních státech. V souvislosti s tím se proměňuje politická funkce národních států, neboť jsou to právě nadnárodní korporace a různé nadnárodní instituce a organizace, které se staly významnými politickými hráči. V případě korporací, ale i mnohých organizací lze hovořit o „subpolitice“, které sice formálně politikou není, neformálně však určité významně zasahuje jak na lokální, tak regionální i globální politické úrovni.

Co se charakteru budoucího politického řádu týče, autor vůbec nebere v potaz environmentální souvislosti. Je možné, že tvář i tvář již probíhajícím změnám mohou svoji roli sehrát zelené technologie. Pokud by scénu alespoň do určité míry v budoucnu ovládli alternativní zdroje energie, mohl by mít pokles využívání ropy značný vliv na politické uspořádání světa.

Agnew, J., Corbridge, S. (1995) Mastering space. Hegemony, territory and international political economy. Routledge, London. (Kapitoly 1 a 2, str. 1 – 45.)

Nejsem si zcela jistý, zda by se termín geopolitický řád, který používají autoři, dal nahradit synonymem mezinárodní systém, který se běžně používá pro popis fungování mezinárodních vztahů, případně jaký je mezi nimi rozdíl?

Autoři ve své stati předkládají svůj koncept geopolitiky – teorie, která je založena na analýze vztahů mezi jednotlivými geografickými oblastmi odvozenými především z jejich geografické pozice, dostupných zdrojů a z toho vyplývajících možnostech a schopnostech těchto teritorií. Této teorii již po druhé světové válce nebyla věnována taková pozornost, jedním z důvodů je mj. i nastalá dominance teorií mezinárodní politické ekonomie. Autoři se ve svém textu pokoušejí prolnout tyto dvě koncepce – tj. odvozují geopolitické postavení jednotlivých geografických oblastí a jejich vztahy k ostatním od typů světové ekonomiky, které dominovaly v určité historické epoše. V tomto smyslu pak definují jednotlivé geopolitické řády. Jde o zajímavý pokus o prolnutí těchto dvou oblastí (geopolitiky a mezinárodní politické ekonomie), dobře podložený příklady a vyargumentovaný. Nicméně si myslím, že lze text v některých pasážích označit za „předimenzovaný“ a chaotický (zvláště v jeho střední části, tj. před tím, než autoři začnou popisovat svoji koncepci geopolitických řádů) a to zejména protože se sice autoři pokoušejí definovat základní pojmy, na kterých stojí geopolitika a mezinárodní politická ekonomie, nicméně činí tak povrchně. Navíc uvádějí koncepce daných pojmů vybraných teoretiků, které místo aby téma ozřejmily nebo naopak s ním byly v kontrastu, spíše je matou.

Na analyzovaném článku oceňuji snahu autora o komplexní zachycení problematiky, kladně hodnotím zejména využití přístupu sociálního konstruktivismu a odpoutání se tak od pouhé „materiální“ složky procesu. Na druhou stranu mi uniká, v čem skutečně spočívá

geopolitický přístup, zdá se mi, jako by autor prostě jen zjistil, že existuje také něco takového jako jsou sdílené významy a jiné sociálně konstruktivistické termíny, a že i tyto koncepty hrají v prostředí mezinárodních vztahů velkou roli. Rovněž vymezení jednotlivých geopolitických řádů a vůbec samotný historický výklad se mi zdá poněkud diskutabilní, nehledě na to, že se jedná o pouhý popis autorem vybraných, zejména ekonomických událostí s konstatováním, že jedna událost zapříčinila událost jinou. Podtrženo sečteno, článek je to docela komplexní, ale zdá se mi, že nazvat tento přístup novou geopolitikou je vykrádáním již etablovaných přístupů.

Autoři v úvodu kritizují nedostatečné přístupy dvou klasických disciplín zabývajících se vztahy v mezinárodním prostředí – mezinárodní vztahy a mezinárodní politickou ekonomikou za to, že v rámci jejich rigidního přístupu nejsou schopny vypořádat se se základními globálními otázkami a proto přicházejí s novou alternativou pohledu, které mi ovšem, při vši úctě k autorům, nepřipadá jako příliš přelomová. Aplikace sociálního konstruktivismu není v sociálních vědách posledních desetiletí ničím novým a značné pozornosti se těší například i v teorii mezinárodních vztahů. Navíc Agnew a Corbridge pracují s pojmy z kritizovaných disciplín, které neredefinují nijak nově, pouze aplikují v jiném než klasickém, ale přesto běžně užívaném významu (jako například sílu dle pojetí J. Nye, také řazeného jako teoretika mez. vztahů). Tyto výtky ale samozřejmě nemění nic na faktu, že z pozice geopolitiky považuju tento přístup za opravdu inovativní a velmi přínosný, jen se dle mého názoru tento text bez častého výskytu slova geopolitika a explicitního vyjádření autorů, že se jedná o nový příspěvek k této disciplíně, může zařadit i právě do mezinárodně politického a ekonomického diskurzu. Celý problém asi spočívá v zařazení geopolitiky do určitého disciplinárního rámce a to, zda se vůbec lze považovat za samostatnou disciplínu.

Sporný je také výběr jednotlivých časových mezníků jejich periodizace, kdy používají pro popis změn IPE data primárně politického významu (samozřejmě nejen jeho) a tudíž by jejich rozbor zasloužil pro podpoření jejich argumentace více prostoru.

Pohled těchto autorů je díky své interdisciplinaritě rozhodně hodnotný, ale nepředpokládám, že toto může vést k obnovení „slávy“ geopolitiky jako samostatné vědecké disciplíny.

V článku autoři vysvětlují pojem geopolitika. Geopolitika je rozdělení globálního prostoru institucemi (státy, firmami, sociálními hnutími, mezinárodními organizacemi, vojenskými silami, teroristickými skupinami atd.) na diskrétní teritoria a sféry politicko-ekonomického vlivu, skrze které je politická ekonomie regulována materiálně a reprezentována intelektuálně jako přirozený pořádek „rozvinutých“ a „nerozvinutých“, „přátelských“ a „hrozících“ území. Je to sada sociálně konstruovaných, více než přirozeně daných, praktik a idejí skrze které je mezinárodní politická ekonomie geograficky uskutečňována.

Líbilo se mi vysvětlení pojmu moci: různorodá schopnost přimět ostatní, aby dělali to, co chcete, která vyplývá z výhod geografické polohy, populace a přírodních zdrojů. Zároveň je to atribut teritoriálních států, které se snaží moc monopolizovat v soutěži s jinými státy.

V části, která se týkala států je pěkně popsáno uznávání států a jeho vliv na činnost těch států...identita a zájmy států jsou formovány ve vzájemné interakci. Stát nemůže existovat a jednat jako takový, dokud není uznán ostatními. Senft potom používá následující

argument pro vysvětlení sociálních původů státnictví: ... státy jednají rozdílně s nepřáteli a jinak s přáteli, protože nepřátelé jsou hrozbou a přátelé ne.

Text předpokládá určité elementární znalosti novodobé historie, jakož i znalost odborné terminologie. Některé pojmy by však bylo možná dobré podrobněji definovat – klíčové slovní spojení „mezinárodní politická ekonomie“ má podle autorů rozporuplná pojetí, avšak je s ním pracováno tak, jako by čtenář od počátku věděl, v jakém smyslu s ním hodlají pracovat autoři. Je však naopak zajímavé, že se autoři zamýšlejí i nad běžnými pojmy, jako je „území“ nebo „řád“ a uvádějí je do politického kontextu. Např. řád v běžném smyslu asociuje soulad, což by ve společenském smyslu odpovídalo kooperaci a konsensu, avšak v praxi jde o hierarchizaci spjatou s nutným podřízením.

Zde také narážíme na možnost manipulace společnosti formou jazyka, nebo přesněji řečeno formulačním zkreslením určitých skutečností, které v různých obdobích využívalo v různých ideologických rámcích interpretačních zkreslení. Zamlčením druhé strany mince či dvojnásobným a libivým použitím politických vizí se „ekonomický růst“ či mýty opředený „původ národa“ staly hybnými společenskými silami, které autoři zmiňují např. v souvislosti s růstem nacionalismu, hrajícím později roli v době světových válek.

Pouze okrajově je v textu zmíněn jeden geopolitický aspekt, jehož důležitost je od roku sepsání daného textu stále více patrná – hybatelem současných geopolitických vazeb se stále více stává přístup k ropným ložiskům. Ideologizovaný ekonomický růst, který se od počátku podílel na zmíněném geopolitickém dělení, netěží pouze z rafinovaných sil otevřeného trhu se zbožím a pracovními silami, ale také z přírodních zásob, které se úží. Dnešní mocnosti jsou si této skutečnosti dobře vědomy, a tak ve strachu před ekonomickým kolapsem používají mj. ideologické nálepky „boje s terorismem“.

Kritickému přístupu autorů k geopolitice fandím, protože podložená kritika může jakýkoli vědní obor posunout o hodně dopředu správným směrem. Celý článek byl ale na mě příliš teoreticky zaměřený a z dosavadních vědomostí o geopolitice nejsem schopná posoudit, zda jsou závěry autorů dostatečně podloženy fakty. Článek nicméně uchovám v paměti a až toho o geopolitice přečtu víc, pak se mi podaří srovnat si v hlavě jednotlivé přístupy. Budu si pak moct vytvořit na problematiku fundovanější vlastní názor.

Otázky:

- Jak je charakterizován dnešní geopolitický řád? Co ho určuje a jak ho lze změnit? Kdo nebo co dnešní mezinárodní systém a světovou ekonomii řídí a kdo z toho má prospěch?
- Je dobře, že volby vyhrál George W. Bush, nebo je vhodnější, že vyhrál sice pochybný kandidát, ale s již prověřenými názory?
- Jak bude historie hodnotit období ve kterém žijeme a roli jednotlivých zemí, lidí a případně organizací?
- Může se stát EU plnohodnotnou velmocenskou protiváhou USA? Nebo budou stále prioritní národní zájmy jednotlivých zemí (zejména Francie, Německa, Velká Británie).
- jak by se dal nazvat současný geopolitický řád a jaké by byly jeho znaky

- Fukuyama a „konec dějin“
- Lefèbvrova koncepce „spatial practice“, „representations of space“ a „representational spaces“
- Představují teroristické útoky muslimů na obyvatele „západních“ zárodek nové války - boj „chudého jihu“ proti „bohatému západu“? Lze vůbec vést globální válku proti teroristům tradičními vojenskými prostředky? Co může ztratit zfanatizovaný muslim, který se prostřednictvím teroristického útoku dostane k Alláhovi? Co by asi následovalo po svržení atomové bomby na Mekku.
- Byla politická rozhodnutí při světových válkách stěžejním faktorem dnešního mocenského úspěchu USA?
- Kde lze v současnosti hledat potencionální oblasti, které by mohly spadat do sféry vlivu stávajícího Ruska?
- Přibudou nějakí „noví hráči“ (země) na poli světové geopolitiky 21. století oproti tradičním velmocím?
- Může dojít ke změně supervelmoci? Čína?
- Má vzniklá EU šanci uspět jako kontrapunkt USA?
- Proč je Čečensko pouze problémem „ruským“, potřebuje USA spojence a proto se nevměšuje do vnitřních záležitostí?
- Byla studená válka nutným vyústěním ekonomického a politického rozložení světa po 2. sv. válce nebo existovala jiná možnost jak vyřešit změnu geopolitického kódu? A když, tak jaká?
- Mohl by třetí svět vystavit konkurenceschopnou strategii k současnému ekonomickému rozdělení světa i bez rozvojové pomoci?
- Kdo vyhrál volby v USA? Texaský kovboj s pověstí imbecila nebo muž s filmovým účesem za 400 USD nebo Michael Moore? Není to jedno? Kandidoval by i Jan Tleskač?
- Je srovnatelný mocenský vliv Velké Británie v 19. století se současným vlivem USA na světové dění?
- Opravdu určují světové uspořádání státy, které jsou „nejdravější“ a nejvíce zasahují do světové politiky snahou alespoň nepřímo ovládat co největší prostor?
- Stane se ČR světovou supervelmocí?? A kdy??
- Jaký je váš názor na stabilitu národních zájmů?
- Jak může podle vás zasáhnout do nového geopolitického světového řádu globální ekologická krize?
- Domníváte se, že studená válka v celosvětovém měřítku skutečně skončila?
- Lze současnou dobu charakterizovat jako období geopolitického „neřádu“ ve smyslu neexistence řádu (geopolitical disorder)?
- Současná role mezinárodních organizací, zejména OSN při vytváření a udržování nového geopolitického řádu a možnosti reformy, reprezentace světa, regionů...
- Je rok 1815 opravdu klíčovým mezníkem a počátkem IPE?
- Můžeme souhlasit s tím, že je „konec historie“?

- Sbíráme plody studené války v podobě terorismu?
- Proč jsou státy, tzv. nárazníkového pásma pod tlakem supervelmocí i dnes?
- Jsou pod rouškou války s terorismem drženy pod kontrolou?
- Je dnešní rozdělení na Evropu, USA, Rusko a Čínu?
- Byl skutečně pád Železné opony takový jak stojí v článku, není pravda prozaičtější?
- Můžeme chápat geopolitiku jako vědu?
- Co vede supermocnosti, aby měnily svou geopolitickou pozici?
- Co stojí za konstrukcemi geopolitických teorií?
- Mají strategické modely význam?
- Radikalizuje spíše Islám nebo USA?
- Dají se vlastně určit nějaké hranice toho, které (politické) jednání je či již není „geopolitické“?
- Pokud jsou předpokladem geopolitiky suverénní státy a jejich politika (geopolitické kódy) vůči ostatním (např. sousedním) státům, má vůbec takováto geopolitika v globalizovaném světě své místo a budoucnost?
- Jakou roli bude hrát terorismus v budoucnu?
- Jak se bude vyvíjet geopolitika do budoucna a jaké státy mají na to hrát v budoucnu rozhodující roli ve světové geopolitice?
- Je současné geopolitické uspořádání udržitelné?
- Je současný stav udržitelný?
- Co budou znamenat volby v USA pro současnou situaci v Iráku a ve světě?
- K dohodě mezi oběma tábory o ukončení Studené války podle mě nemohlo dojít. Mohly se ale oba tábory pokusit alespoň o částečné sblížení? Jak Studenou válku prožívali a chápali řadoví občané?
- Vývoj nukleárních zbraní znamenal pro studenou válku hlubokou krizi. Nešlo však jen o hrozbu těmito zbraněmi? (Protože, pokud by zbraně jedna strana použila, druhá by jim to okamžitě oplátila a došlo by tak k destrukci a ne k vyřešení situace.)
- Do jaké míry můžeme podle *teorie geopolitiky* odhadnout budoucí uspořádání světa, pokud existují různé, často i protichůdné geopolitické teorie a pokud platnost teorie je posuzována podle toho, jaký z toho bude mít ten který stát prospěch?
- Došlo v souvislosti s koncem studené války skutečně ke změně principu geopolitického chování USA?
- Jak konkrétně se projevuje existující světový „neřád“ (disorder), panuje - li ?
- Jaký vliv má na geopolitiku šíření informací v globalizovaném světě a dominance západní kultury ve světových médiích?
- Jsou pro diferenciaci aktérů v geopolitickém systému důležitější ekonomické nebo kulturní/sociální vazby? Čeká nás střet civilizací?

- I když je v textu zdůrazněn význam moře pro rozvoj, nejsou v konceptu trochu přeceněny země s přístupem k moři?
- Může rozvoj alternativních zdrojů energie a rozvoj „ekologických technologií“ ovlivnit geopolitické uspořádání světa?
- Jaký bude vliv ekonomické globalizace na geopolitické uspořádání světa?
- Je geopolitika schopná reagovat na tyto otázky? Je tato otázka pro geopolitiku relevantní? (Tato poslední otázka vyplývá spíše z mé nedostatečné orientace v geopolitice)
- Při realizaci zahraniční politiky, byli bráně ostatné štáty voči domácej kerajine buď ako priateľ alebo nepriateľ. Podľa akých kritérií boli rozdelené do týchto skupín?
- V roku 1969-79 bolo volnenie napätia vo svete kvôli strachu z atom.vojny.
- Môže sa situácia zopakovať? Môže sa aj dnes zlepšiť komunikácia a uvoľniť napätie zo strachu z atómovej vojny?
- Byla Velká Británie pouze „lucky“, když se na ostrovech nastartovala průmyslová revoluce nejdříve a dopřála tak Velké Británii ekonomický náskok před ostatními státy? Jaké byly podmínky pro průmyslovou revoluci ve Velké Británii? Jak by se svět vyvíjel, kdyby průmyslová revoluce začala v některém z nepřímorských států (např. Německo)?
- Kterými ideologickými scénáři je podloženo současné geopolitické rozložení sil? Na jakou strunu tyto scénáře hrají a co je na jejich pozadí?
- Existují reálné faktory, které by mohly vést k významné změně role třetího světa v současném scénáři rozložení sil?
- Není naše teoretizování natolik etnocentrické, že zastihuje svými schematizacemi složitou příčinnost společenských změn?
- Pokouší se kritická geopolitika o hodnotově neutrální pohled na světový řád?
- Pokud ano, daří se jí to?
- Jakou roli hrají v současném globálním světovém řádu mezinárodní nevládní aktéři? Zvětšila nebo naopak zmenšila se jejich šance na prosazení svých cílů?